

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 40, Ağustos 2019, s. 336-345

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.5204>

Öğr. Gör. Sezin AÇIK TAŞAR

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO, İşletme A.B.D, stasar@firat.edu.tr

Dr.Öğr. Üyesi Özcan DEMİR

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE ETİĞİ KAVRAMINI ALGILAMA DÜZEYİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Özet

İşletmelerin sürdürülebilirliklerini sağlamaları ve aldıkları mesleki kararlar konusunda dikkatli olmaları gerekmektedir. Günümüzde meslek etiği diğer her meslek açısından önemli olduğu kadar muhasebe mesleğinde de önemlidir. Meslek etiği, meslek mensuplarının bireylere bağlı kalmadan tarafsız, dürüst ve güvenilir bir biçimde mesleklerini icra etmesidir. Bu çalışmada, ön lisans ve lisans düzeyinde eğitim görüp muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelik etik algıları incelenmiştir. Araştırmanın ana kütesini, Fırat Üniversitesinde eğitim gören ve muhasebe dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın örneklemini 452 öğrenciyi temsil etmektedir. Verilerin analizi için SPSS 22 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, ülkemizde meslek etiğinin muhasebe mesleği için son derece önemli olduğu ancak eğitimde ve uygulamada istenilen düzeyde yer verilmediği görülmektedir. Çalışmada elde edilen diğer bulgular ise, muhasebe dersi alan öğrencilerin etik algısının, öğrencilerin yaşları ve akademik birimleri bakımından farklılaşmadığıdır. Bu araştırmanın muhasebe etiği literatürüne katkısı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etik, Meslek Etiği, Muhasebe Meslek Etiği

THE PERCEPTION LEVEL OF UNIVERSITY STUDENTS OF ACCOUNTING ETHICS CONCEPT: THE CASE OF FIRAT UNIVERSITY

Abstract

Businesses need to ensure their sustainability and be careful about their professional decisions. Today, business ethics is important in accounting profession as well as important for all other professions. Business ethics is the performance of the profession in an impartial, honest and reliable manner regardless of the members of profession. In this study, the ethical perceptions of the students taking accounting course, are studying at associate degree and bachelor's level, are examined. The target group of the study is the students from Fırat University who are taking accounting course. In this context, the sample of the study consists of 452 students. SPSS 22 statistical program was used for data analysis. According to the results of the study, in our country it is seen that business ethics is very important for the accounting profession but it does not constitute the desired level in the education and practice. Other findings obtained from the study are the ethical perception of the students taking accounting courses does not differ in terms of the age and academic units of the students. It is thought that this research will contribute to the literature of accounting ethics.

Key Words: Ethics, Business Ethics, Business Ethics of Accounting

GİRİŞ

Etik, günümüz toplumlarında gün geçtikçe önem arz eden ve üzerinde pek çok çalışmalar yapılan konuların başında yer almaktadır. Bireylerin günlük yaşamları ile iş yaşamlarını şekillendiren temel bir yapılarından birisi olan etik kavramı, ahlak, din, hukuk kurallarının özünde barındırmaktadır. Bir toplumun etik kurallarının uygulanabilirliği ne kadar fazlaysa, o toplumun sosyal refah ve gelişmişlik düzeyi de aynı oranda fazla olur.

Öte yandan, işletmelerin temel fonksiyonlarından biri olan muhasebe fonksiyonu, gerek işletme içinde, gerekse işletme dışında yer alan odaklara sağlıklı bilgiler sunmayı hedeflemektedir. Muhasebe bilgi sisteminde üretilen sağlıklı bilgiler o işletmenin diğer fonksiyonlarının da etkili çalışmasına yardımcı olacaktır. Muhasebe mesleğini yerine getiren çalışanların etik ilkeler ile uyumlu çalışması, bilgi alıcılara doğru, tarafsız ve tutarlı finansal bilgi sağlanmasına yardımcı olur. Başka bir ifadeyle, muhasebecilerin etik ilkeler doğrultusunda mesleklerini icra etmeleri, bünyelerinde buldukları işletmenin çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurmasının temel anahtarıdır.

Bu çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe etiği kavramına bakış açıları ve bu kavrama ait farkındalık düzeylerini tespit etmektir. Çalışma teorik ve uygulamalı bir çerçevede gerçekleştirilmiştir. Teorik alanda etik kavramı, meslek etiği ve muhasebe etiği kavramları hakkında bilgi verilmiş ve konu ile ilgili bir literatür çalışması yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe etiği kavramına bakış açıları ve farkındalıkları ortaya konulmuştur.

1. Etik ve Meslek Etiği Kavramları

Etik kavramının kökeni “ethikos” veya “ethos” kelimeleridir. Dilimizde etik birçok kavramdan oluşmaktadır. Bunlar; töre bilimi, ahlak ve ahlakla ilgili kavramlardır (İşgüden, 2007:51). Bir başka ifadeyle, etik kavramı geçmiş hayatımızı ve günümüzü genel olarak içeren, doğru ve yanlış bildiklerimizin ölçülmesi ve analiz edilmesidir (Akdoğan, 2003:5).

Etik, insanların karar ve davranışlarının ne şekilde olup ne şekilde olmaması gerektiğine ilişkin bir değerler bütünüdür. Bireyler, gruplar ve örgütler arasında doğru ilişkiler kurulması anlayışını kapsayan bir kavramdır (Özalp, 2004:118).

Türk Dil Kurumu etik kavramını “meslek mensuplarının benimsemek mecburiyetinde kaldıkları tutum ve davranışların tümü” olarak tanımlamıştır. Türk Dil Kurumu ahlak kavramını “davranış bütünü” olarak tanımlamıştır. Kotar’a göre (1997), ahlak kişilerin biyolojik dönemden günümüze getirdiği ya da sonradan benimsediği tutum ve davranış biçimleri olarak tanımlamıştır. Günümüzde etik ile ahlak birçok kez karıştırılarak birbirleri yerine kullanılmıştır fakat ahlak kavramı toplumun tutum ve davranışlarına göre biçimlendirdikleri ilkeler ve kuralların kapsamı (Karaman, 2015:7) iken etik kişilerin tutum ve davranışlarından bahsederken doğru ile yanlışın birbirlerinden ayrılmasını sağlayan ahlaki ilkelerdir (Kutlu, 2008:146).

Meslek etiği kavramı ise, genel olarak belirli bir mesleğe göre belirlenip, meslek mensuplarının korunan ve meslek mensuplarının uyması gereken davranışları belirleyen kurallar olarak tanımlanabilir.

Mesleki etik, mesleğin yapılmasında karşılaşılan ve o mesleğin içinden ya da dışından kimi insanların etik dışı davranış sorunlarının giderilmesi ya da azaltılması gereğinden doğmuştur ve insanların belirli bir mesleği icra etmesi sırasında ne yapıp ne yapmaması gerektiği sorusuna ilişkin yanıtlar aramaktadır (Sayım ve Usman, 2016:249; Tepe, 1997:73).

2. Muhasebede Etik Kavramı

Muhasebe mesleği, özü gereği işletmenin temel fonksiyonlarının arasında yer aldığından, meslek mensuplarının uymak zorunda olduğu, belirlenmiş bir takım kurallar muhasebe etik kuralları olarak tanımlanmıştır. Bu kurallar sadece kanunlara uygun işlem yapmayı içermez, aynı zamanda meslek mensubunun bilgi alıcılara doğru, güvenilir ve yeterli bilgi vermesini amaçlar.

Muhasebe etiği; muhasebeciler tarafından oluşturularak, aynı zamanda muhasebe ile ilgili olan taraflarca da kabul edilen mesleki ilkeler bütünüdür. Bu doğrultuda muhasebe uygulamalarında göz önünde tutulması gereken ilkeler arasında (Sayım ve Usman, 2016:251; Aydın ve Akdoğan, 1987:209):

- Muhasebe uygulamalarının bilgi sunduğu tüm tarafları eşit tutması,
- Muhasebe uygulamalarının hazırlanan finansal raporların doğru ve hatasız olması,
- Muhasebe verilerinin doğru, tarafsız ve önyargısız olması.

3. Literatüre Özeti

Ergün ve Gül (2005) yaptıkları çalışmalarında, dünyada ve Türkiye’de geçerli olan muhasebe mesleğine dair etik kuralları incelemiş ve Balıkesir il merkezinde faaliyet gösteren meslek mensuplarının meslek etiği konusundaki algılarını araştırmıştır. Çalışmanın sonucunda, meslek

mensuplarının en önemli gördüğü etik kuralının dürüstlük, ikinci derecede önemli gördüğü etik kuralının mesleki bilgi ve yeterlilik, üçüncü derecede önemli gördüğü etik kuralının ise güvenilirlik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ünsal (2009) yaptığı çalışmada, muhasebe etik eğitiminin muhasebe etik eğitim sistem bileşenleri ile teorik ilişkisini incelemiş, eksikleri ortaya çıkarmıştır. Çalışma sonucunda, etik eğitim sürecinde bulunan öğrencilere ve meslek mensuplarına etik alışkanlıklar kazandırılması gerektiği, etik davranışın cesaretlendirilmesi için fonksiyonel kuramsal etik çevrelerinin doğru yorumlanması gerektiği ve buna uygun kontrol araçları ve denetim prosedürlerinin geliştirilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yıldız (2010) yaptığı çalışmada, Kayseri il merkezinde faaliyet gösteren serbest muhasebeci mali müşavirlerin meslek etiği algısı ve etik dışı uygulamalara bakış açısını incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, meslek mensuplarının etik konusunu önemseydiği, meslek etiğine gerekli ilgiyi gösterdikleri, meslek mensuplarını etik dışı uygulamalara iten en önemli baskı grubunun mükellefler olduğu ve etik dışı davranışların meslek etiğine zarar verdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ağyar vd., (2012) Antalya Akdeniz Üniversitesi'nde bulunan yedi farklı Meslek Yüksekokulu muhasebe bölümü öğrencisi olan toplam 741 öğrenciye yönelik yapılan analiz ile öğrencilerin sosyoekonomik etik algısına bakış açılarını incelemiştir. Çalışma sonucunda, öğrencinin muhasebe meslek etiği algısının yetersiz olduğu tespit edilmiş ve bu algının yeterli seviyeye gelmesi için etik dersinin müfredata alınması ve desteklenmesi önerisinde bulunulmuştur. Ayrıca çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, demografik yapının önemi göze çarpmıştır. Muhasebe meslek etiği algısı sonuçlarına göre, kız öğrencilerin etik algı farkındalığı erkek öğrencilere oranla daha yüksek çıkmıştır.

Akın ve Özdaşlı'nın (2014) yaptıkları çalışmada, meslek mensuplarının ve muhasebe eğitimi alan öğrencilerin meslek etiği algısı ölçülmüştür. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular yorumlanarak etik algısında tarafsızlık ve bağımsızlık, dürüstlük, sorumluluk ilkelerinin ihlal edildiği tespit edilmiştir.

Johnson vd., (2015) yaptığı çalışmasında, Avusturya'nın Melbourne şehrinde bulunan İşletme Fakültesi muhasebe ve etik eğitimi alan öğrencilerin dış etkenlere bağlı olmaksızın karar alma süreçlerini etkili bir şekilde yönettiklerini tespit etmiştir.

Akyatan ve Angay Kutluk (2015) yaptıkları çalışmada, Antalya'da bulunan Akdeniz Üniversitesi İşletme ve Maliye Fakültesinde muhasebe dersi alan öğrencilerin etik algısını etkileyen faktörleri incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, kız öğrencilerin muhasebe etiği algısının erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. Uygulama

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Fırat Üniversitesi'nde muhasebe dersi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin muhasebe etiği algılarının tespit edilmesidir.

4.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını, Elazığ Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İşletme, İktisat, Siyaset Bilimi Kamu Yönetimi, Çalışma Ekonomisi ve Maliye) lisans öğrencileri ile

(İşletme Yönetimi, Yerel Yönetimler, Bilgisayarlı Muhasebe, Pazarlama, Dış Ticaret) ön lisans öğrencilerinden oluşan toplam 452 öğrenci oluşturmaktadır.

4.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Uygulanan anket verilerinden elde edilen sonuçların analizinde SPSS 22 istatistik programı kullanılmıştır. Çalışmada frekans testi ve tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır.

4.4. Araştırmanın Bulguları

4.4.1. Demografik Değişkenler

Araştırmadan elde edilen demografik bulgular doğrultusunda oluşturulan frekans değerleri Tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1 : Frekans Tablosu

Yaş	N	%
16-23	370	81,8
23 ve üzeri	82	18,2
Cinsiyet	N	%
Kadın	196	43,4
Erkek	256	56,6
Akademik Birim	N	%
Meslek yüksekokulu	285	63
Fakülte	167	37
Bölüm	N	%
İşletme	44	26,3
İktisat	40	24
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	34	20,4
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri (ÇEKO)	25	15
Maliye	24	14,4
İşletme Yönetimi	59	20,7
Yerel Yönetimler	56	19,6
Bilgisayarlı Muhasebe	55	19,3
Pazarlama	63	22,1
Dış Ticaret	52	18,2
Eğitim Gördükleri Sınıf	N	%
1.Sınıf	157	34,7
2.Sınıf	128	28,3
3.Sınıf	93	20,6
4.Sınıf	74	16,4
Meslek Etiğini Öğrendikleri Yer	N	%
Güncel Yaşam	114	25,2
Meslek Yüksek Okulu	195	43,1
Fakültede	109	24,1
Sosyal Medya	34	7,5

Tablo 1'e göre, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre değerlendirilmesi sonucunda, 196 kişinin (%43,4) kadın olduğu ve 256 kişinin (%56,6) erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların yaş değişkeni açısından değerlendirmesi gerçekleştirildiğinde, 370 kişinin (%81,8) 16 ile 23 yaşları arasında ve 82 kişinin (%18,2) ise 23 yaş ve üzerinde yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 285'i (%63) meslek yüksekokulunda eğitim görürken, 167'si (%37) fakültede eğitim görmektedir. Katılımcı öğrencilerden 44'ü (%26,3) İşletme bölümünde, 40'ı (%24) İktisat bölümünde, 34'ü (%20,4) Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde, 25'i (%15) ÇEKO bölümünde, 24'ü (%14,4) Maliye bölümünde, 59'u (%20,7) İşletme Yönetimi bölümünde, 56'sı (%19,6) Yerel Yönetimler bölümünde, 55'i (%19,3) Bilgisayarlı Muhasebe bölümünde, 63'ü (22,1) Pazarlama bölümünde ve 52'si (%18,2) Dış Ticaret bölümünde eğitim görmektedir.

Araştırmanın katılımcılarının 157'si (%34,7) birinci sınıfta, 128'i (%28,3) ikinci sınıfta, 93'ü (%20,6) üçüncü sınıfta ve 74'ü (%16,4) ise dördüncü sınıfta eğitim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin meslek etiği kavramını hangi mecradan duydukları değerlendirildiğinde, 114 öğrenci (%25,2) güncel yaşamdan duyduğunu, 195 öğrenci (%43,1) meslek yüksekokulunda duyduğunu, 109 öğrenci (%24,1) fakültede duyduğunu ve 34 öğrenci (%7,5) sosyal medyadan duyduğunu ifade etmiştir.

4.4.2. Muhasebe Etiği Farkındalık Düzeyleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin muhasebe meslek etiği konusunda farkındalık düzeyleri Tablo 2'de ölçülmüştür:

Tablo 2: Öğrencilerin Muhasebe Etiği Farkındalık Düzeyleri

	Hayır		Fikrim Yok		Evet	
	N	%	N	%	N	%
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin güncel gelişmelere açık olduğunu düşünüyorum	94	20,8	135	29,9	223	49,3
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin hukuki ilkeler yoksun olsa bile etikten vazgeçmeyeceklerini düşünüyorum	116	25,7	147	32,5	189	41,8
Ülkemizde meslek etiği hukuki boyutun gerektiği kadar yeterli olmadığını düşünüyorum	97	21,5	154	34,1	201	44,5
Yöneticilerin çalışanların genel bilgilerini üçüncü kişilerle paylaşmadığını düşünüyorum	142	31,4	164	36,3	146	32,3
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin etik ilkelere bağlı kalarak mesleğinin önemini arttırdığını düşünüyorum	65	14,4	68	15	319	70,6
Ülkemizde etik ilkelerin yöneticileri tarafından gereken önemin ve değerini verildiğini düşünüyorum	251	55,5	105	23,2	96	21,2

Tablo 2'den elde edilen sonuçlara göre, "Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin etik ilkelere bağlı kalarak mesleğinin önemini arttırdığını düşünüyorum" ifadesi 319 kişi ile (%70,57) en çok onaylanan ifade olup, katılımcı öğrencilerin meslek mensuplarının etik ilkelere bağlı

kalmalarını önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan, “Ülkemizde etik ilkelerin yöneticileri tarafından gereken önemin ve değerin verildiğini düşünüyorum” ifadesi ise 251 kişi ile (%55,53) en çok hayır cevabı alan ifade olmuş olup, öğrencilerin meslek mensuplarının etik ilkelere bağlı kaldıklarını düşünmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

4.4.3. Muhasebe ve Muhasebecilik Mesleğiyle İlgili Genel Yargılar

Tablo 3’te ise, katılımcı öğrencilerin muhasebe ve muhasebecilik ile ilgili ifadelerle katılma düzeyleri ölçülmüştür:

Tablo 3: Öğrencilerin Muhasebe ve Muhasebecilik İle İlgili İfadelerle Katılma Düzeyi

MUHASEBE VE MUHASEBECİLİK MESLEĞİ İLE İLGİLİ GENEL YARGILAR	Ortalama	Standart Sapma
En çok tercih edilen muhasebeciler vergiyi en az ödetenlerdir	2,96	1,322
Yöneticiler müşterilerden ücret dışında herhangi bir borç almaması gerektiğini düşünüyorum	3,72	1,302
Yöneticiler müşterilerinden etik olmayacağından dolayı herhangi bir şey kabul etmemelidirler	3,58	1,287
Yöneticiler topluma karşı sorumluluğundan dolayı toplumun çıkarlarını kendisinin ve müşterisinin çıkarlarından üstün tutmalıdır	3,48	1,256
Yönetici topluma karşı eşit mesafede olmalıdır	3,86	1,196
Yöneticiler müşterileriyle etik açıdan iş haricinde gereğinden fazla samimi olmamalıdır	3,91	1,256
Yöneticiler müşterilerinin genel bilgilerini kendi çıkarları doğrultusunda kullanmamalıdır	4,43	1,218
Yöneticiler kişisel gelişimlerine önem vermelidir	3,82	1,114
Yöneticiler çıkarlarını korumaya çalışırken etik dışı davranmamaları gerektiğini düşünüyorum	4,65	1,168

Tablo 3’ten elde edilen sonuçlara göre, katılımcı öğrencilerin en çok önem verdikleri konu, meslek mensuplarının yöneticilerin çıkarlarını korumaya çalışırken etik dışı davranmamaları gerektiği olmuştur. Öte yandan, araştırmaya katılan öğrencilere göre, mükelleflerin muhasebecileri en çok tercih etme sebeplerinin ödemek zorunda oldukları vergiyi en az ödetenler olduğu seçeneği (2,96) ile en düşük ortalamayı almıştır.

4.4.4. Yaş Değişkenine Göre Muhasebe Meslek Etiği

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine göre muhasebe etiği farkındalık düzeylerinin ölçüldüğü Tablo 4 aşağıdaki gibidir:

Tablo 4: Muhasebe Etiği Farkındalığını Ölçen İfadelere Katılma Düzeylerinin Araştırmaya Katılanların Yaşları Açısından Farklılıkları

MUHASEBE MESLEK ETİĞİ FARKINDALIĞINA BAKIŞ AÇILARI	Yaş	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin güncel gelişmelere açık olduğunu düşünüyorum	16-23	2,63	0,747	-0,795	0,151
	23 ve üzeri	2,61	0,687		
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin hukuki ilkeler yoksun olsa bile etikten vazgeçmeyeceklerini düşünüyorum	16-23	2,35	0,824	-1,251	0,944
	23 ve üzeri	2,29	0,776		
Ülkemizde meslek etiği hukuki boyutun gerektiği kadar yeterli olmadığını düşünüyorum	16-23	2,45	0,719	-0,327	0,729
	23 ve üzeri	2,49	0,716		
Yöneticilerin çalışanların genel bilgilerini üçüncü kişilerle paylaşmadığını düşünüyorum	16-23	2,38	0,847	0,589	0,912
	23 ve üzeri	2,32	0,865		
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin etik ilkelere bağlı kalarak mesleğinin önemini arttırdığını düşünüyorum	16-23	2,58	0,597	-1,637	0,002
	23 ve üzeri	2,62	0,493		
Ülkemizde etik ilkelerin yöneticileri tarafından gereken önemin ve değerin verildiğini düşünüyorum	16-23	2,01	0,915	0,934	0,007
	23 ve üzeri	1,98	0,938		

Araştırmaya katılan öğrencilerin Tablo 4'te yer alan sonuçlarına göre, muhasebe dersini alan öğrencilerin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığı yoktur.

4.4.5. Akademik Birim Değişkenine Göre Muhasebe Meslek Etiği

Tablo 5'te katılımcıların eğitim gördükleri akademik birim değişkenine göre muhasebe etiği farkındalık düzeyleri ölçülmüştür:

Tablo 5: Muhasebe Etiği Farkındalığını Ölçen İfadelere Katılma Düzeylerinin Araştırmaya Katılanların Eğitim Gördükleri Akademik Birimler Açısından Farklılıkları

MUHASEBE MESLEK ETİĞİ FARKINDALIĞINA BAKIŞ AÇILARI	Akademik Birim	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin güncel gelişmelere açık olduğunu düşünüyorum	MYO	2,68	0,642	1,801	0,077
	FAKÜLTE	2,54	0,762		
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin hukuki ilkeler yoksun olsa bile etikten vazgeçmeyeceklerini düşünüyorum	MYO	2,32	0,773	0,182	0,879
	FAKÜLTE	2,3	0,823		
Ülkemizde meslek etiği hukuki boyutun gerektiği kadar yeterli olmadığını düşünüyorum	MYO	2,38	0,738	-2,287	0,019
	FAKÜLTE	2,49	0,693		
Yöneticilerin çalışanların genel bilgilerini üçüncü kişilerle paylaşmadığını düşünüyorum	MYO	2,28	0,846	-0,234	0,835
	FAKÜLTE	2,3	0,794		
Muhasebe mesleğini yapan yöneticilerin etik ilkelere bağlı kalarak mesleğinin önemini arttırdığını düşünüyorum	MYO	2,84	0,557	1,523	0,154
	FAKÜLTE	2,76	0,648		
Ülkemizde etik ilkelerin yöneticileri tarafından gereken önemin ve değerin verildiğini düşünüyorum	MYO	2,3	0,889	2,967	0,006
	FAKÜLTE	2,12	0,883		

Araştırmaya katılan öğrencilerin Tablo 5’te yer alan sonuçlarına göre, muhasebe dersini alan öğrencilerin muhasebe etik algısının öğrencilerin eğitim gördükleri akademik birim değişkenine göre anlamlı bir farklılığı yoktur.

SONUÇ

Global dünyada sektörlerin global pazarlara entegre olmasıyla, muhasebe mesleği de gün geçtikçe önem kazanmıştır. Bilhassa son yıllarda tekrarlayan hile ve hata kaynaklı finansal skandalların artmasıyla, muhasebe mesleğinde etik faktörünün ne denli önemli olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Muhasebe meslek etiği, meslek mensuplarının mesleklerini icra ederlerken kanunlara uygun davranması, bilgi alıcılara doğru, zamanında, tutarlı bilgi verilmesidir.

Bu çalışma, Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören ve muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe etiği kavramına bakış açılarını ve bu kavrama ait farkındalık düzeylerini tespit etmek için gerçekleştirilmiştir.

Çalışmamıza katılan fakülte ve meslek yüksekokulu öğrencilerine yapılan anket uygulamasından elde edilen sonuçlara göre, yöneticilerin etik ilkelere bağlılığının muhasebe mesleğinin önemini artırdığı fakat yöneticilerin bu farkındalığa yeterince değer vermedikleri tespit edilmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgulardan biri ise, yöneticilerin kişisel gelişimlerine ve müşteri bilgilerinin mahremiyetine özen göstermeleri gerektiğidir. Bunun yanı sıra, araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ise, mükelleflerin kendilerine en az vergiyi hesaplayan muhasebeciyi tercih etmesi seçeneği öğrenciler tarafından çok tercih edilmemiştir.

Çalışmanın diğer bulguları ise, araştırmaya katılan öğrencilerin muhasebe meslek etiğine bakış açılarının yaş ve eğitim gördükleri akademik birim değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığı yoktur.

Toplumların gelişmişliklerinin sürdürülebilmesi için her meslekte etik kurallarına ihtiyaç vardır. Her meslekte uygulanan mesleki etik kuralları, meslekleri etik dışı uygulamalardan uzak tuttuğundan dolayı toplumlar için güvence sağlarlar. Muhasebe meslek etiği, her sektör için değişmez bir fonksiyon olan muhasebenin daha şeffaf, tarafsız ve adil bir şekilde uygulanabilmesi açısından son derece önemlidir. Muhasebe meslek etiğinin artırılması için, etik kurallarının uluslararası düzeyde güncellenmesi, var olan kontrollerin iyileştirilmesi ve meslek mensuplarına yönelik etik dışı taleplere yasal yaptırımların getirilmesi muhasebe meslek etiğini geliştiren seçenekler arasındadır.

KAYNAKLAR

- Ağyar, E. Angay Kutluk, F. Cengiz, E. (2012). Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Değişkenler Işığında Mesleki Etiğe Bakış Açılarının İncelenmesi, Journal Of Yaşar University, 25 (7) , 4203-4228.
- Akdoğan. H. (2003). Muhasebe Meslek Etiğinin Kanunun Aydınlatılmasındaki Önemine Meslek Mensuplarının Yaklaşımları, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları. No:783, Eskişehir.

- Akın, O. Özdaşlı, K. (2014). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlerinde Uymaları Gereken Etik İlkelerine Uyma Düzeyine Yönelik Meslek Mensupları İle Meslek Yüksekokulu Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Algıları, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Temmuz, 59-74.
- Akyatan, A. Angay Kutluk, F. (2015). Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Etik Karar Alma Sürecini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma. *Journal Of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 1(4), 42-66.
- Aydın, H. Akdoğan, N. (1987). *Muhasebe Teorileri*, Gazi Üniversitesi Yayın No:98, Ankara.
- Ergün, H. Gül, K. (2005). Muhasebe Mesleği Etik Kuralları ve Bu Kuralların Meslek Mensuplarının Algılanışı, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 25, 144-154.
- İşgüden, B. (2007). Sosyal ve Kültürel Değerlerin Muhasebe Meslek Etiği Üzerine Etkileri Yüksek Lisans Tezi , Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.
- Jonson, E. P., McGuire, L. M. O'Neil, D. (2015). Teaching Ethics to Undergraduate Business Students in Australia: Comparison of Integrated and Stand-alone Approaches. *Journal of Business Ethics*, 132, 477-491.
- Karaman, Emir Seyit. (2015), "Muhasebe Meslek Etiği ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Kurallara Bakışı: Balıkesir İli Örneği". Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kotar, E. (1997). Muhasebe Denetimi Mesleğinde Ahlakın Yeri Ve Önemi, III. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, Muhasebe Denetimi Mesleğinde Yetkiler, Sorumluluklar ve Meslek Ahlakı. 30 Nisan- 4 Mayıs 1997. Alanya, Antalya.
- Kutlu, H. A. (2008). Muhasebe Meslek Mensupları ve Çalışanlarının Etik İnkilemleri: Kars ve Erzurum İllerinde bir Araştırma, *Kafkas Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 63(2), 143-170.
- Özalp, İ. (2004). *Uluslararası İşletmecilik*. Anadolu Üniversitesi, Yayın No: 1576, Eskişehir.
- Sayım, F. Usman, Ö. (2016). Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Algısı Yalova Örneği, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 16. Özel Sayısı, 247-261.
- Tepe, H. (1997). Etik ve Meslek Etikleri: Kavram ve Sorunlar, III. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi ve Sergisi, İzmir.
- Ünsal, A. (2009). Muhasebe Etik Eğitim Sistem Bileşenlerinde Sürekli Etkin Eğitim, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 409-422.
- Yıldız, G. (2010). Muhasebe Mesleğinde Meslek Etiği ve Kayseri İl Merkezinde Bir Uygulama, *Erciyes Üniversitesi İdari ve İktisadi Bilimler Fakültesi Dergisi*, 36, 155-178.